https://ua.tribuna.com/uk/football/blogs/3123583-natiya-pantsulaya-pro-sylu-ukrayinskoho-zhinochoho-futbolu-v-u/?utm_source=copy (дата звернення 06.10.2025).

УДК 371

УПРАВЛІНСЬКЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Близнюк А.О., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Управлінські рішення передусім обумовлюються управлінським спілкуванням, яке є засобом інформаційно-комунікативної психологічної діяльності, процесом регуляції взаємодії викладачів та здобувачів за допомогою обміну знаннями, відносинами та почуттями.

Навчальний заклад, навчаючи – виховує, а виховуючи – навчає здобувачів, формує їх світогляд, вчить сприймати навколишній світ у часі та просторі, допомагає пізнати самих себе, знайти своє місце у світі.

Важливо взаємопов'язано підвищувати виховний характер навчання та освітній ефект виховання. Треба зазначити, що виховання та навчання є єдиним процесом і результатом оптимального педагогічного спілкування як основної умови соціалізації суб'єктів навчально-виховного процесу. Спілкування є основною формою людського буття, споконвічна та неодмінна властивість людини, а культура спілкування становить невід'ємну частину її духовної культури.

У житті більшості людей процеси спілкування займають до 70%

часу, а керівники різні види спілкування витрачають у середньому по 80% свого робочого дня. Спілкування є однією з основних понять як соціальної психології, а й педагогіки. В її рамках вивчаються різні форми контактів та взаємовпливу, психічні процеси та стани людини, її поведінка у змінних соціальних умовах, механізм взаємодії особистості з іншими людьми та групами, а також форми відображення соціальної дійсності у свідомості людей. Здобувач розглядається як діяч у процесі комунікації, а не просто як одержувач, оскільки взаємодія є важливим елементом навчання.

Дослідники часто надають основі визначення спілкування підмічену ними властивість, наголошуючи на її домінантності. Наприклад, спілкування визначається як процес встановлення та підтримання контакту, як процес утворення спільності, як обмін цінностями, як обмін діяльностями, уявленнями, почуттями та ін.

Особлива увага приділяється тим формам активності суб'єкта, які змінюють предмет соціальної діяльності, перетворюючи її на результат. Предметність діяльності сприймається як її основна констатуюча характеристика. Проаналізувати спільну навчальну діяльність викладача і здобувачів означає вказати, в чому полягає її предмет, з'ясувати потреби і мотиви, що спонукають її, описати різновиди складових діяльність дій і операцій. Спілкування є формою людської діяльності. Якщо діяльність – це процес взаємодії людини зі світом речей, природою, тваринами та людьми, то спілкування – це процес взаємодії людей один з одним. Тому гносеологічною “клітиною” поняття “спілкування” є безпосередня взаємодія людини з людиною – суб'єкт-суб'єктна взаємодія. Спілкування як вид діяльності має бути зумовлене соціальною природою людини та є умовою вчення та праці, умовою формування системи світоглядних цінностей.

Більшість дослідників зазначають, що через спілкування у педагогічному процесі складається система виховних взаємин, яка сприяє

ефектності виховання та навчання, тому що створює певні сприятливі в колективі.

Виховна діяльність навчальних закладів є основним провідником процесу соціалізації здобувачів. Засоби педагогічного спілкування – це операції, з допомогою яких здійснюються дії спілкування. Під засобами спілкування ми розуміємо основні комунікативні операції, за допомогою яких кожен суб'єкт навчально-виховної діяльності будує свої дії спілкування і робить свій внесок у взаємодії з іншою людиною. У процесі навчання викладач вступає в особистісно-смислове, неформальне спілкування зі здобувачами.

Педагогічне спілкування як психологічна діяльність включає взаємини суб'єктів педагогічного процесу, де предметом взаємодії стають психологічні (суб'єктні) якості особистості. У процесі навчання вирішуються три основні завдання: навчальна, яка виховує, що розвиває. Як тут діє спілкування – основний чинник соціалізації особистості? Можна припустити таке: при вирішенні навчальної задачі спілкування забезпечує психологічний контакт із здобувачами, формує позитивну мотивацію навчання; створює творчу обстановку колективного, пізнавального пошуку та спільних обговорень.

При вирішенні виховного завдання за допомогою спілкування встановлюється психологічний (емоційний) контакт між суб'єктами навчальної діяльності, долаються психологічні бар'єри, формуються міжособистісні стосунки та пізнавальна спрямованість здобувачів.

При вирішенні розвиваючої задачі через спілкування створюються умови мислення діяльності здобувачів.

Можна зробити такі висновки: спілкування в процесі навчання – це єдність інформаційно-комунікативної психологічної діяльності, процес регуляції взаємодії викладача та здобувачів за допомогою обміну знаннями, стосунками та почуттями.